

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
Dr. Tóth János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.
Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér
Többszöri közlésnél árkedvezmény.
Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl.

Az autonomia a kath. nagygyűlésen.

A hatalmas munkaprogramot nyújtó katolikus nagygyűlésen egyetlen egy tárgyat illetőleg sem nyilatkozott meg olyan erőteljes egyértelműséggel a közfelfogás és a közóhaj, mint a *katholikus autonomia* ügyében.

Arra a kérdésre, vajon szükséges-e az autonomia, az egész katolikus nagygyűlés azt válaszolta, hogy égetően szükséges. Hatvan év óta, mondotta Rakovszky István, minden katolikus ember kívánja és követeli ezt a jogszervezetet, melynek megalkotása a végtelenig húzódik. Anyyira egyértelmű ebben a kérdésben a katolikus közvélemény, hogy ma nap már az autonomia szükséges voltáról senkit sem kell meggyőzni. Ha vannak még talán rejtett zugokban egyesek, a kik az ügygyel meg nem barátkoztak, azokat már érvekkel az ügynek megnyerni nem lehet.

Tisztában van a katolikus közvélemény azzal is, hogy az autonomiától a köztevékenység terén senki sem vár csodákat, legkevésbé várhatjuk pedig azt, hogy az autonomia a hitéletnek olyan lendületet ad, a minőt az semminő más tényezőtől nem kaphat. Hiszen az autonomia és a hitélet két különböző területre tartoznak. Az egyik *jogviszonyokat*

szabályoz, a másik *valláserkölesi* érdekeket gondoz. Rokonság ezen két terület között lehet és van is, szervi kapocs is van, de egység nincsen.

Az autonomiának nem az a rendeltetése, hogy a hitéletnek az eszköze legyen, és a hitéletnek nem az a célja, hogy az autonomiai munkakör igényeihez szabja lélekmívelő hivatását. A hitélet mindig a lelkipásztori tevékenység mezejéről vette, fogja is venni ezentúl is táplálékát, erejét; az autonomia pedig, ha megvalósul, az egyház ősi és szerzett jogainak gyakorlásával és védelmével tölti meg munkakörét. Az a dolog természetében rejlik, hogy ha virágozni fog a hitélet, ez az autonomiát bíró testületnek és ezen testület minden egyes részének, s így magának az intézménynek is javára fog válni.

Abból a szerencsétlen «*circulus vitiosus*»-ból tehát, melybe a múlt század 80-as éveiben egyes, a kormánynak különféle címeiken lekötöztetett kánonisták, a katolikus autonomia ügyét sodorták, midőn únos-untalan hangoztatták, hogy előbb hitéletet kell teremteni, azután lehet majd autonomiáról beszélni, úgy ki kell rantanunk magunkat, hogy abba többé sem szofizmákkal, sem gyerekes rémlátással senki vissza ne sodorhasson minket.

Autonomiára szükségünk van, auto-

nomiát követelünk a katolikus egyház *jogviszonyainak* rendezése céljából.

Nagyon helyes választ adott a katolikus nagygyűlés arra a kérdésre is, vajjon az 1895—1902-ig működött kongresszusnak a munkálata, mely most a püspöki kar előtt fekszik, megfelel-e az önkormányzati szervezkedés céljának, a kath. egyház érdekeinek, s ehez képest kielégítheti-e az ország katolikusait? Nem, volt erre az egyhangú válasz, és a nagygyűlés meg is okolta, hogy miért nem.

Az önkormányzati alapon való szervezkedés célja biztosítani a katolikus egyháznak azt az életbevágó nagy jogot, melylyel az országnak minden egyes vallásfelekezete bír, hogy személyes természetű, továbbá iskolai és vagyoni ügyeit, röviden saját sorsát maga-maga intézze. Ez egyszersmind a magyar katolikus egyház érdeke is, melytől a jövője függ.

Az 1895—1902-iki munkálata ezt a jogot az egyháznak nem biztosítja. Az önkormányzati szervek ugyanis, ezen munkálata szerint, sem a főpapi kinevezésekre nem gyakorolhatnak döntő befolyást, sem az iskolákra vonatkozólag nem ruháztatnak fel azokkal a jogokkal, melyeknek birtokában vannak az ország összes felekezetei, sem alapítványaikkal önállóan nem rendelkezhetnek.

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Zarándok-út a Szentföldre.

A vasúti állomás felé. — Az örmény kolostor. — Történeti emlékek. — Jaffa a Szentírásban. — A jaffa—jeruzsálemi vasút. — A saaroni síkság. — Fata morgana. — Lod, az első állomás.

A pihenés percei a német telep paradicsomában gyorsan peregtek le. Szedközdöttünk s megindultunk a vasúti állomás felé, mely a német teleptől 1/2 órányira távolságra van.

Utunk a város legforgalmasabb utcáin vezetett át, alkalmunk nyílt betekinteni a kereskedelmi élénkség ütőerét képező városrészekbe, melyekről elmondhatnánk, hogy ott ember-ember hatán tolongott, ha emberek és nem állatok, szamarak, öszvérek és tevék idézték volna elő a tolongást. Ez néha olyan nagy, hogy a közlekedést teljesen megakasztja, de azért senki sem siet rendet csinálni. A keleti embernek elég ideje van megvárni, a míg a rend magától csinálódik meg.

Elhaladtunk a nem egyesült örmények kolostora mellett, mely 1799-ben szomorú nevezetességre tett szert. I. Napoleon, az általa tervezett és vezetett egyiptomi hadjárat alkalmával,

a hadműveleteket Palaestina tengerparti városaira is kiterjesztette. Jaffát a franciák Kleber tábornok parancsnoksága alatt 1799-ben foglalták el. De alig lépett a szárazföldre Napoleon hadserege, iszonyúan pusztító pestis tört ki a városban, mely akkor túl volt zsúfolva emberekkel. A rettenetes kór átterjedt a francia hadseregére is, s gyors terjedésének az eszközökben nem válogató hadvezér úgy próbált gátat vetni, hogy a beteg katonákat egy épületbe vitette és megmérgeztette. A terem, melyben ez az emberirtás történt, most az örmények kolostorának fogadóterme.

E történeti esemény kapcsán emlékeztünk visszazált a multba és a míg róttuk a nagy melegben a poros utcákat, elvonult nagy körvonalú képekben szemünk előtt a város egész története.

Egy régi görög monda szerint Jaffának egyik szikláján láncolta le Kepheus, Aethiopia királya, leányát, Andromedát, a kit egy tengeri szörnynek kellett volna elnyelnie, de Perseus, argosi hős, Zeus fia megszabadította a leányt és feleségül vette. A leány anyjától, Kassiopeiától nyerte volna Jaffa a Joppe nevet, melyen a Szentírásban is szerepel.

Salamon király uralkodása alatt Joppe a zsidók országának egyik legnevezetesebb kikötő

helye volt, innét szállították a fővárosba, Jeruzsálembe a középtengeren kozott kincseket, és Hiram, Tyrus királya is ide vitette azt az értékes faanyagot, Libanon cédrusait, melyet a templomot építő királynak ajándékozott. Jónás próféta Joppében szállott hajóra, hogy az Úr parancsa elől, a ki őt Ninivébe küldötte, Tarsusba meneküljön. A Krisztus előtti második században vívott szabadságharcok alatt makka-beusi Júdás Joppét feldúlta, később, midőn a város újra felépült, a zsidók ott erődöt építettek és azt az ellenséges érzelmű lakosság megfélemezésére katonasággal rakták meg.

Az apostolok idejében is szerepet játszik Joppe. Ide hívták Péter apostolt a szomszédos Lyddából Tabitha asszony ravatalához, a kit az apostol halottaiból feltámasztott. «Ennek híre ment egész Joppében», mondja az Irás, «és sokan hívének az Úrban». Péter apostol ezután Joppében maradt és egy Simon nevű szíjgyártónak a házában lakott. Itt volt az a híres látomása, melyből megértette, hogy az Isten a pogányokat is meghívta az egyházba. Itt, ennek a Simonnak a házában keresték fel az apostolt Kornélius százados emberei, hogy őt urukhoz Caesareába meghívják. Az apostol elment és megkeresztelte Kornéliust egész háznépével egye-

De bár ilyképp ez a munkát éppen-séggel nem felel meg a kath. önkormányzati szervezkedés céljának, annyira rossznak ezt a munkát még sem tarthatjuk, hogy azt *alapszabály* el nem fogadhatnánk. A hol jogviszonyok szabályozásáról van szó, ott alapul csak olyan intézkedéseket nem szabad venni, melyek joglemondást tartalmaznak, vagy joglemondásra vezetnek. Jogfentartó intézkedésekre azonban mindig lehet, mindig szabad támaszkodni, mert ezek a jogkiterjesztést nem gátolják, hanem inkább elősegítik.

A szóban forgó munkában pedig joglemondást tartalmazó intézkedések nincsenek. A mi ott van, az elégtelen, jogilag tökéletlen, de határozottan jogfentartó természetű bir. Erre a munkára tehát rátámaszkodni, s ezen a támaszponton az autonómikus jogrendet kiépíteni, ez meggyőződésünk szerint az a feladat, mely a közel jövőben a magyar katolicizmusra vár.

Gróf Apponyi Albert kultuszminiszter megsürgette a püspöki kar véleményét az 1902-iki szervezeti szabályzatról, az egyház klerikális alkotmánya szempontjából. Ezt már azért is meg kellett tennie, mert nem léphet ezzel a szabályzattal a király elé mindaddig, míg a legilletéke-sebb tényező, a püspöki kar hivatalos alakban is véleményt nem nyilvánít. Nem tudjuk, de sejtjük, hogy minő lesz ez a vélemény. Úgy fog az hangzani valószínűleg, hogy a kongresszus munkálata az egyház isteni szervezetével nem ellenkezik.

Ezzel azután a helyzet így fog kialakulni. Lesz egy munkát, melyről tudni fogjuk, hogy az egyház alkotmányával nem ellenkezik, de tudni fogjuk róla azt is, hogy az ország katolikusainak nem kell, mert keveset tartalmaz.

Úgy látszik tehát, hogy az 1895—1902-iki kongresszus hiába dolgozott. Pedig nem úgy van, a kongresszus csak

tökéletlen munkát végzett, de nem hiába valót. Szűk kereteket vont meg az önkormányzati jogok számára, de ezen szűk keretek között is kifejezésre jut és bár nagyon gyengén, de mégis csak érvényesül is az az elv, hogy a magyar katolikus egyháznak mindazon ügyeire, melyek ezidőszerint a kormány befolyása és rendelkezése alatt állanak, az egyház papjainak és világi híveinek *együttesen* befolyás és rendelkezés biztosítottatik.

És ha ennek az elvnek a kifejezéséről a püspöki kar hivatalosan kinyilatkoztatja, hogy az az egyház szervezetével nem ellenkezik, akkor a teljes autonomia felé vezető útnak egyik rögzös része meg lesz törve. Az út másik részét, a jogkiépítést a katolikusok további lankadatlan munkájának kell megtörnie.

Sovinizmus és demagógia.

Az utolsó képviselő-választások alkalmával nyolc tót nemzetiségi képviselő került a parlamentbe. A láva megindult s ezt útjában — legálább egy időre — aligha lehet fentartóztatni s helyesen ítélek, ha azt állítom, hogy a jövő képviselőválasztásoknál, az általános választási jog érája alatt, a tiszta tót vidékek még több tót nemzetiségi képviselőt küldenek majd a parlamentbe.

Amire a ker. hit védelmének jelszava 10 év előtt nem volt képes, azt elérte a tót nemzetiségi eszme új jelszava: „Za tu našu slovenčinu“: a katolikus és a lutheranus többséget nemzetiségi aspirációk elérése végett egy táborban egyesítette. Tót népünk az új egyházpolitikai törvények miatt nem háborog, mert felsőbb szempontokat nem mérlegel, ezekhez nem ért; de a demagógjaik által felébresztett s helytelen irányban terelt nemzetiségi öntudata sok kiküzdési valót tár eleje, — s agitátoraink nemzeti hűségét folyton táplálják méltányos és többnyire méltánytalan, el nem érhető kívánalmakkal.

Nagy baj az, hogy a tót demagógok agitációjához az anyagot nagy részben a magyar sovinizmus szolgáltatja, csekély, gyerekes nemzeti eredményekért engesztelhetetlen ellenségünké tette a tótot, a magyar nyelvnek minden téren való erőszakos feltolása érzelmi szakadást eredményezett szomszédjainkban. Ránk nézve pedig

egyformán baj, ha a magyarság elleni gyűlöletet egy Hodzsa vagy egy Lengyel Zoltán szítja s az egymásra utalt szomszédok közötti közlekedést lehetetlenné teszi. Bismarcknak a lengyelekkel szemben követett „vas“-politikája csődöt mondott. Nekünk mérsékelteknél kell lennünk, — ez nem hátrálás, hanem okos politika, — ennek jegyében megindult a koalíció is. Ne akarjuk az 1000 évre terjedő munkát egyszerre nyelbe ütni s új 1000 évre kitolni, vagy egyáltalán lehetetlenné tenni. Az elhamarkodott munka értéktelen s csak azt eredményezi, hogy újból kell kezdeni.

Lássuk, mivel tettük ellenségünké tót népünket, — vagyis, melyek azok az agitacionális eszközök, amelyeket magunk szolgáltatunk Hodzsák kezébe.

1. *Először a rossz közigazgatás.* Tagadhatatlan, hogy közigazgatási hivatalnokaink elsőtől utolsóig a megboldogult liberalis rendszer oszlopai voltak, — még a bírói székben is politizálnak. Politikai ellenfeleiket zaklatták, kanapépöröket akasztottak nyakukba, s csekély kihágásokért a büntető skála legfelső fokát alkalmazták ellenük, s privilegizált állapotot teremtettek gardájuknak, — gyűlöltté tették nemcsak magukat, de miut a magyar nemzeti eszme egyedüli képviselői a tót vidéken — az egész magyarságot a többség szemében. Egy erős érvet adtak a tulzók szájába: „a magyar urak s a magyar törvény elnyomnak bennünket“.

2. *Ellenségünké tettük a tót népet* azáltal, hogy sok, *tiszta tót ajkú vidéken* a papok, hogy jó magyaroknak tartásák őket, *behozták a magyar istentiszteletet.* Papjaink beszéltek az üres falaknak vagy szundikáló tótoknak, akik lelkiépülés és vigasz helyett a magyar nyelv iránti gyűlölettel távoztak az Isten házából. Adtunk a tót demagógoknak új izgatási fegyvert a kezükbe: „ime a magyarok már templomainkból is kiakarják szorítani anyanyelvünket, oly nyelven kell dicsérnünk Istenünket, amelyet nem értünk“. Az Isten házába bevittük a kath. egységet bomlasztó politizálást, ez által kisebbitettük előtte a papi állásunkat — s a magyar hierarchiát, s ha majdan e kovász a többség szélesebb rétegeiben is erjedésnek indul, akkor a Hodzsáké a „Slov. Tyždennik“-ben odavetik a tót népnek: „Preč od Rímu“ (Szakadjunk el Rómától). (Lásd az amerikai tót papok mozgalmát).

3. Az iskolákban magyarabbak akartunk lenni a magyar törvényhozásnál. Az állami iskolákban s nagyrészt a kath. iskolákban is — minden átmenet nélkül — egyszerre behoztuk a magyar tannyelvet magyar tankönyvekkel a tót anya-

temben, s ezzel a pogányoknak is megnyitotta a Krisztus egyházába vezető utat.

A keresztény ó-korban Joppe püspöki székhely volt, mely azonban elpusztult. A keresztiesek visszaállították a püspökséget és Szt. Lajos francia király azon a helyen, a hol egykor Simon szíjgyártó háza állott, pompás templomot építtetett. Ez a templom az idők viszontagságai között teljesen eltűnt a föld színéről és Simon házának helyét ma már csak egy disztelen mecset jelzi.

Tabitha házában a helye felett még zordonabb mostohasággal futott át az enyészet szele. A mit ma ezen hely gyanánt mutogatnak, úgy-szintén az a sziklasír, melyben Tabitha állítólag eltemetett, távol esik a történeti hagyomány bizonyosságától.

A multnak ezen emlékeivel összefűződött lelkünkben a jelennek nem minden vigaszt nélkülöző képe. A keresztény vallások hívei itt épp úgy, mint Palaestinának minden nagyobb helyén, bámulatos tevékenységet fejtenek ki. A közoktatási és jótékonyági intézeteknek egész légiójával találkozunk itt. A katolikus plebániának vezetése alatt egy fiú és leányiskola áll, ezenkívül az iskolatestvéreknek és a Szt. Józsefről nevezett nővéreknek két-két iskolájuk van, az

említett nővérek zárandok házat is vezetnek. Vannak itt olasz szerzetesek és Sz. Ferenc harmadik rendjének nővérei, ezek is iskolákat és charitatív intézményeket tartanak fenn.

Az angol, német, orosz és amerikai missziók sem akarnak elmaradni a katolikusok mögött. A mely keresztény felekezetnek 100—200 híve van, az már iskolát épít, zárandok házat, templomot, kór- vagy árvaházat. Azért találunk itt is angol iskolákat, amerikai árvaházat és hasonló intézeteket a német és orosz telepeken.

Ilyen emlékek és gondolatok között érkezünk meg a vasuti állomásra. A jaffa-jeruzsálemi vasut Palaestinának egyetlen vasuti vonala. Egy másik vonal éppen most van épülőfélben, Haifa és Názareth között. Úgy hallottuk, hogy ezt a vonalat tovább fogják folytatni és felvezetik egész Jeruzsálemig, a mi, ha megvalósul, óriási lendületet ad a szentföldi zárandoklatoknak.

Haifának, melyet Palaestina északi kikötőjének nevezhetünk, könnyen megközelíthető partja van, a hol a tenger szeszélye nem akadályozza a kiszállást. A Jeruzsálembe utazó zárandokok csak azért nem kötnek ki itt, mert az utazás az ország északi részéből Jeruzsálemig költséges és fárasztó, úgy hogy az utas alaposan meg van törve, mikorra Jeruzsálembe érkezik, pedig a za-

rándoklásnak legfontosabb mozzanatait csak itt kezdődnek. Ha azonban kiépül a Haifa—Názareth—Jeruzsálem között tervezett vasut, a mi, mint beszélük 5—10 év alatt megtörténik, akkor majd az említett nehézségek el fognak enyészni.

A jaffa—jeruzsálemi vasutat 1897-ben egy párisi részvénytársaság építette, leginkább zárandokok számára, mert az ország benszüllött lakosai mai napig sem barátkoztak meg vele. A fellah (arabs paraszt) és a beduin képtelen megérteni, hogy miért szállítsa ő a gabonáját, zöldségét, borát vasúton, vagy miért üljön fel ő maga a gőz masinás kocsira, mikor az ő tevéje, öszvére és szamara remekül viszi be dolgait a vásárra és a mi a fő — ingyen. A lakosságunk ezen közönye folytán a társaság naponként csak egy vonatot járat a 87 kilométernyi vonalon.

A jaffai vasuti állomás épület egyszerű, disztelen ház, melyet semmi sem tesz barátságossá és tulajdonképpen egyetlen egy csarnokból áll, a hol a személy- és teherárú pénztárak vannak. A csarnokból nyílnak az I. és II. osztályú váró termek, külön a férfiak és külön a nők számára. A III-ik osztálynak nincs váró terme. Keskeny kerevet húzódik végig a váró termek falai körül, ebből áll a belső berendezés, asztal, szék,

nyelv teljes kizárásával. Egyet elértünk vele, hogy tót növendékeink az elemi iskola elvégzésével hiányos s felületes ismeretekkel állanak az életben, nem tudnak anyanyelvükön sem írni sem olvasni; s gyenge hittani és számtani ismeretekkel hagyják el az iskolát, — üres szívvvel s csiszolatlan ésszel bocsájtjuk ki tót növendékeinket az élet nehéz küzdelmeibe, — mint a socialdemokracia kész anyagát s a tót túlzók halás publikumát. Árt-e az a magyarosodásnak, ha a tót fiú — anyanyelvén jól olvas, ír, számol s jó hittani s alapos erkölcsstani ismeretei vannak? Mikor fog a tiszta tót vidéken lakó fiú az életben magyarul számolni, venni, eladni? Az elemi iskola célja: a magyar szellemű nevelés s magyar nyelv elsajátítása mellett a tót növendéket mindazon ismeretekkel ellátni, amelyek az élet küzdelmeiben való elbukástól megóvják, megadni neki az alapot, hogy a kornak megfelelően tovább művelődjék, hogy akkor is, amidőn a magyar nyelvet elfelejtette, s ez a rendes eredménye a hat éves fárasztó munkának, — legyen szívében s minden ízében magyar.

A magyar sovinizmus azonban befolyásolja s egyoldalúvá teszi a pedagógia jelen rendszerét. Nem pedagógiai hiba-e, egy morvavölgyi iskolában oly tankönyveket használni, mint a debreceniben? Azok a népnevelők, akik mázsaszámra gyártják „új kiadások“ címén jó haszonért a tankönyveket, a tanügynek nagyobb szolgálatot tennének, ha rövidített anyaggal két nyelvű tankönyveket adnának ki a nemzetiségi vidékek számára. Ily könyvnek hasznát venné a növendék felnőttébb korában is, a mikor a magyar nyelvet elfelejtette. Ha a tanítás a hét 25 órából csak 6—10 órát fordít az anyanyelven való tanításra, — 15—19 órát pedig a magyar nyelv elsajátítására, sokkal szebb eredményt fog elérni a magyarosodás terén a gondolkodni tudó növendékeknél, mintha csak kizárólag magyarul tanít. Biztos vagyok benne, hisz annyira már ismerem a tót népet, hogy egy tót apa sem fog szólni a magyarosító iskola ellen, ha látja, hogy gyermeke anyanyelvén ír, olvas, számol s a hittant is jól tudja, sőt örvendeni fog, hogy gyermeke anyanyelve mellett a magyar nyelvet is beszéli.

4. Negyedik, amire mint sérelemre hivatkoznak a tót demagógok: a községi jegyzőkönyvek kizárólag magyar nyelven való vezetése, a kizárólagos magyar nyelvű adókönyvecskék s a bírói idézések.

Két nyelven kellene szerkeszteni a községi jegyzőkönyveket, mert ezek első sorban pro domo szolgálnak. Ennél fogva a dolog természetéből

folyik, hogy a képviselőtestületi tagok által érthető nyelven szerkesztve legyenek, hogy ezek ne legyenek utalva a jegyző magyarázataira, aki szerzője és megértelmezője is lévén egyúttal a jegyzőkönyvnek, ha lelkiismeretlen s ha érdeke úgy kívánja, — könnyen félrevezetheti a képv. tagokat a község házára.

Ártana-e az a magyarosodásnak, ha a tót ember adókönyvecskéjében a magyar szöveg mellett a tót szöveget is olvasná, legalább megtanulhatná a magyar hivatalos kifejezéseket s könnyebben ellenőrizhetné a sokszor helytelen vagy téves adókövetést. Méltányos dolog is egyúttal, ha az ember fizet, legalább tudja, hogy miért fizet?

Jóízűt nevetek, amidőn eszembe jutnak Lux, volt szakolcai kir. közjegyző magyar idézései, a melyeknek ez volt a rendes refrénjük: „*peníze doneste sebu*“ (hozzon magával pénzt). Csak az odaírt jegyzés után tudta a tót ember, hogy Lux-hoz kell mennie és pedig pénzzel. „A magyar urak csak akkor tudnak tótul, ha pénzt kérnek tőlünk“, — új bizonyíték az izgatók szájában a magyarság ellen.

Nálunk az idézéseket magyarul nem tudó kisbírák szokták kézbesíteni s gyakran megesik, hogy a kisbíró — a jegyző megértelmezése dacára — az idézések halmazában ki nem ismeri magát, tévesen közli a felekkel az idézést — a felek kárára „akik természetesen szidják az általuk nem értett magyar nyelvet“, a mely okozója volt anyagi kárunknak. Nincs a világon ily lelkes magyar, aki meg tudná győzni a tót embert arról, hogy az idézéseknek kizárólag magyar nyelven való szerkesztése fensőbb állami érdek, mert a dolog természetéből folyik, hogy ha én valakit meghívok magamhoz, oly nyelven kell azt tennem, hogy az illető ezt megértse, — különben céltalan a meghívás. Avagy állam érdeke az, ha egy holicisi gazda a kisbíró utasítása szerint reposicionális perben Radosóc helyett Szakolcára megy s ennek következtében egy napot s pört veszít? (tény).

Pedig mily könnyen lehetnek ezeken a vizsás állapotokon két nyelvű községi jegyzőkönyvekkel s nyomtatványokkal segíteni. És ha a tót embernek ezen csekély, személyét közelebről érintő jogos igényei kielégítést nyernének, — a folyton terjedő magyarosodásnak éppenséggel nem volna ellensége. Az egyszerű, munkára utalt embernek magasabb nemzetiségi kívánalmi nincsenek, nem ér rá ezekkel foglalkozni, — előtte nincs becse sem egy konfederációnak, amelyet elképzelni sem tud, — sem tót gimnáziumnak, egyetemnek, — pokolba küldené az intézeteket mind, amelyek csak nyakára gyártják az urakat. Tót földművelő nem fog

eljárni, — mint elég idővel rendelkező, — feltűnési viszketegben szenvedő, Morva- és Csehországban martirokként ünnepelt vezetőik Velehrad-vagy Hrádistrá, hogy ott leimádkozza a „tót“ szentlelket.

El kell vonnunk a tót demagógoktól a talajt a tót nép méltányos s elemi igényeinek teljesítésével. Evvel a magyarság nem veszít sőt méltányos bánásmódjával megnyeri a tót népet, — egy lépéssel előbbre viszi állami konsolidációját — s akkor járhatnak Jurigák akár halinában vagy boeskorban korteskedni, nagyhangú ígéreteikre a tót nép mitsem ad, — mert tudja, hogy mindezek csak ígérek maradnak. Legyünk mérsékelték, teljesítsük a tót néppel szemben a természeti jog legkifejezettebb követelményeit s kiszedjük a mozgalom méreg fogait; — a magukra maradt tót vezetők lázas álmái elmúlnak — s akkor józan fejvel könnyebben megérthetjük egymást. Ne legyünk sovínisták, — s a tót demagógia megszűnik. *Holicsi.*

A főgymnasium ügye.

Nyitra város képviselő-testülete f. hó 18-án tartott rendes havi közgyűlésén, mint már jelentettük, újra foglalkozott a főgymnasiumi tanárok fizetés rendezésének ügyével, s azt szakszerű véleménynyilvánítás céljából a tanügyi és pénzügyi bizottságokhoz utasította.

E bizottságoknak két kérdést kell tisztába hozniok. Először azt, lemondhat-e a város a főgymnasiumra vonatkozólag az iskola fentartói jogról, másodsor kilátásba helyezhet-e a város valamelyes hozzájárulást a főgymnasium költségvetéséhez abban az esetben, ha a tanárok fizetése és nyugdíja az állami tanárokéval egyforma alapon rendeztetik?

Az iskola-fentartói jogról való lemondás, úgy hisszük olyan kérdés, mely senkinek sem okozhat fejtörést. Csak nagyon enyhén szabad magyaroznunk a fentartói jog megszerzésére vonatkozó rendelkezéseket és törvényes szokásokat, hogy azokból Nyitra város számára az iskola fentartói jogcím megszerzését kimagyaráz-hassuk.

A dolog természetéből világlik ki, hogy egy iskolához és annak fentartásához épület kell, felszerelés kell és gondoskodás a tanárok fizetéséről. Nyitra város épületet és felszerelést nem adott, a tanárok fizetését pedig és a két párhuzamos osztály dologi kiadásait éveken át a tandíjból fedezte. Csak 1905-től kezdve állított be évi költségvetésébe 1000 koronát az általa

vagy másféle bútoradarabot itt feleslegesnek tartanak.

Két külön vonaton indultunk el, az egyik 300, a másik 200 utast vett fel és a podgyászt is hozta. Mind a két vonat csak I-ső és II-os osztályú kocscikből állott, mert a III-ik osztályú kocscikat európai közönségnek az utazásánál nem használják, minthogy azokon ülőhelyek nincsenek. A kocscik berendezése elüt a mieinkétől. Körülbelül olyan magasak és szélesek mint a mieink, de nincsenek szakaszokra és fülkékre felosztva, hanem a kocsi egész hosszában köröskörül a falak mellett, úgy mint nálunk az omnibuszokon, ülőpadok vannak, melyek az I-ső osztályon jobb minőségű tarka posztóval vannak bevonva. A II-osztály garnitúrája valamivel egyszerűbb. Egy-egy kocsiába 16 személyt tuszkolnak be.

A vasuti alkalmazottak törökök, a kik 3—4 európai nyelvet is beszélnek, vagy legalább értenek. Úgy ruházkodnak, mint a városainkban székelő török követségek és konzulátusok személyzete, rendes szabású európai ruhát és vörös fezt viselnek. A közönséggel szemben előzékenyek, udvariasak és elnözök egész a gondolatlanságig. A társaságunkban volt fiatal emberek közül néhányan a kocscikat összekötő átjárónak rácsára ültek fel, a honnét az egyik csak hogy

le nem bukott a kerekek közé, és a kalauz cseppet sem törődött vele. Talán még azt is eltúrte volna, ha valaki a kocsi fedelére mászott volna fel.

Elhagyva az állomást, kilátás nyílt a tengerre, de ez nem érdekelt, a tengerből már eleget láttunk. Annál élénkebben ragadták meg figyelmünket a Jaffát övező narancskertek, melyek a városra nézve egy gazdag arany bányával érnek fel. Nedvességben bővelkedő, jól megművelt talajon ezer és ezer narancsfa pompázik arany-sárga gyümölcseivel, mely itt páratlanul nagy, körülbelül egyszer akkora, mint a nálunk ismeretes narancsfajok, és csupa zamat. De van is keletje, évenként 400,000 ládát (egy-egy láda rendszerint 50 kilós) visznek ki innét, a déli gyümölcsöt kedvelő országokba.

Vonatunk délkelet felé kanyarodik és eléri a termékeny saaroni síkságot, a filiszteusok hajdani országának kánaanját, a mesés termékenyséű földet, melyet a próféták is a jólét és áldás netovábbja gyanánt magasztalnak. »Ujong a sivatag«, írja Izaias, midőn a messiási idők boldogságát rajzolja, »és virágozik, mint a lilium. Kisarjad és virul, ujong örömteljesen, dicsérő énekkel, mert megadatik neki Libanon fensége Karmel és Saaron kelleme«.

Az évnék abban a szakában vagyunk, a mikor a híres termőföld gazdagságából semmit sem láthatunk. Az aratásnak, mely itt april második felében veszi kezdetét, régen vége van, azóta folyton perzseli a nagyszárú tarlót a nap tüze, esőt a kiégett talaj március óta nem kapott, nem is fog kapni október végeig, mikor beköszönt az őszi esőzések időszaka. De ha megázik a kövér föld, még késő őszi is magára ölti a tavasi virágzás ékességeit. Frissen nőtt fü és mezei virágok fedik be tarka bársonytakaróval a most oly kietlen szántóföldeket.

Fellahoktól lakott apró faluk fekszenek a vasuti vonal mentén, a síkság látóhatárán túl szembe tűnnek Ephraim és Júda hegyei, kopár csúcsaikkal büszkén törnek fel az égboltozat alatt elterülő kék oceanba. A síkságnak azon az oldalán, a hol a hegláncolat kanyarulatai nem érintik a szemhatárt, a messze távolban egy tónak a tükre csillan meg. De alig hogy megpillantottuk, a csillogó víz eltűnik, mint kápráztható, lenge napsugár, majd ismét előbukkan és csalfa játékokot üz kereső szemünk tekintetével. Megnézzük a térképet, tavat erre felé sehol sem találunk rajta. Természetes, mert, a mit látunk a napfényes róna hátán, a z nem tó, hanem szeszélyes fata morgana. A bércek szűk határai között

50-181
182-182

fentartott osztályok szükségleteire, s ezt az összeget 1906-ban 1800 koronára emelte fel.

Ilyen csekély mérvű hozzájárulás mellett valóban nagyon gyenge sarkpontra támaszkodhatik az a jogcím, melylyel a város, mint iskolafentartó büszkélkedik.

Ennélfogva, ha a város az iskolafentartói jogról lemond, ezen nagylelkűsége arányban fog állani az iskoláért hozott áldozataival.

Annál nehezebb lesz azonban a közoktatási kormány azon kérését teljesíteni, hogy a város a főgymnasium költségeihez a tanárok fizetésének rendezése után is évenként egy bizonyos összeggel hozzájáruljon.

Ezt a kívánságot Nyitra várossal szemben sem szükségesnek, sem igazságos- és méltányosnak nem tarthatjuk. Nem szükséges az azért, mert ismételt hallottuk a főgymnasium igazgatójától és másoktól is, hogy abból a tandíjösszegekből, melyet a közoktatási kormány a nyitriai gymnasiumtól évenként beszed, kiteljenek mindazok az illetékek, melyek a tanári kar fizetés- és nyugdíj ügyének rendezéséhez szükségesek. De ha nem is teljenek ki, ott van a tanulmányi alap, vagy az országos költségvetés, melybe a hiányzó összeget könnyen be lehetne illeszteni.

De nem is igazságos és méltányos dolog a várostól a főgymnasium céljaira hozzájárulást kívánni akkor, midőn a város az elemi iskoláit sem bírja a jelentkező szükséghez képest kielégítő mérvben fejleszteni. Számítalan közegészségügyi feladat is vár megoldásra, melyek évről-évre elodáztatnak, mert anyagi eszközök hiányában tisztán szellemi, vagy erkölcsi hasznot hajtó befektetésekbe nehéz belefogni.

Minden vitán felül áll az, hogy a főgymnasium ügyét a város anyagi hozzájárulása nélkül is könnyű szerrel rendbe lehet hozni, de nagy anyagi nehézségekbe ütközik az, hogy Nyitra városa a főgymnasium céljaira akárcsak kisebb összeget is áldozzon.

A főgymnasium a bőkezűséget megérdemelné, de a város anyagi helyzete kimeletet követel.

Képek a VI. kath. nagygyűlésről.

Folyó hó 23—26-án fővárosunkban, Budapestben összejöttek a katolikusok ezrei, hogy tanácskozzanak, és hogy e tanácskozások lelkesedését, határozatait az életbe is átültessék. A kath. nagygyűléseket és eredményüket is muló jelenségnek tekintették, de ma már a felfogás egészen megváltozott, ma már esemény számba mennek, élő tiroliai mohó élvezettel gyönyörködtek benne.

A táj szemlátomást élénkül, az olajfáknak és kaktuszokroknak egész erdeje borítja az egyhangúvá lett róna széleit, még egy kanyarulat délkelet felé, s a mérsékelt sebességgel haladó vonat az első állomásra, *Lod*-ba robot be.

A jelentéktelen arab falu történeti szereppel bíró multra tekinthet vissza. Régi neve Lydda, ezen a néven fordul elő a Szentírásban, s az európaiak ma nap is így hívják. Nagyon korán keletkezett itt keresztény hitközség, melyre Péter apostol is kiterjesztette főpásztori gondoskodását. Itt gyógyította meg az inaszakadt Eneást, s innét ment át a közel fekvő Joppéba, apostoli tevékenységének folytatására. Később Lydda püspöki székhely lett s mint ilyen a régi zsinatok évkönyveiben Diospolis név alatt említették.

Palaestinának az arabok által történt elfoglalása után, a 7-dik században, sok más keresztény helylyel együtt Lydda is elpusztult, de a kereszties háborúk alatt a püspöki székekkel együtt újra feléledt.

Adieu.

és az egyház életében több üdvös dolog létét köszöni e kath. megnyilatkozásoknak.

Az eszme hódít, ezeket hozott össze most is, és ezek képviselték a Regnum Marianumot. Püspökök és egyszerű papok, miniszterek és földművesek, mánás hölgyek és falusi asszonyok, tisztos korban megöszült aggok és hevílő fiatalok mind helyet kért magának, hogy az üdvös eszmék megteremtésében résztvegyenek. A *Vigadó* nagytermében, ahol máskülömben gondatlanul lejtő párok foglalják el a helyeket, most komoly közönség foglal helyet, ott, ahol legtöbbszörre a zene bódító hangjaitól szinte nem is gondolkodnak az emberek, az most komoly munkálkodás helye, ott ahol sokszor föl-fölhangzik a világi dal, most ezek ajkán megszólal a pápai himnusz örökszép dallama „Tartsd meg Isten szent Atyánkat, Krisztusnak helytartóját.

F. hó 24-én a *Veni Sancte* után kocsik robbognak a *Vigadó* felé, az emberek sietve mennek a nagyterembe, az egész egy óriási sürgő, forgó hangyafészeknek képet mutatja a magasból, mindenki keresi helyét, a rendezők óriási munkát végeznek, míg a sok ezer ember elfoglalja helyét. Egyszerre óriási taps és éljenzés üti meg fülünket. Magyarországon egy eleven miniszternek az a bátorsága van, hogy katolikus nagy gyűlésre megy: — Apponyi Albert grófnak szól az óriási lelkes éljenzés, hasonló lelkesedéssel fogadják Zichy Nándor, Aladár grófokat, Rakovszky Istvánt, az orkánserű éljenzés azonban különösen akkor tör ki, mikor Székesfehérvár lánglelkű püspöke, dr. Prohászka Ottokár alakja látható.

A nagygyűlés kezdetét veszi. Nyitra város volt képviselő jelöltje: Zichy János gróf magaszárnyalású beszéddel megnyitja a nagygyűlést. Beszéde a keresztény socialis eszmék jegyében pontosult össze, ezután megalakultak a szakosztályok, melyek a nagygyűlés működését 3 részre osztottak. Nagyszerű, nemes, magasztos eszmék hangzottak el, a katolikusokon mulik, hogy azoknak érvényt is szerezzenek.

A szakosztályok ülései igen érdekesek. A felvetett tárgyhöz hozzászólhat mindenki. Nagy hatást ért el dr. Tóth Károly, úrményi orvos, aki elszámolt a keresztény iskolatestvérek közadakozásból emelt bajnai anyaházáról, és lelkesen beszélt azok működéséről. Nevezetes ez a dolog reánk nézve, hogy az iskolatestvérek bajnai anyaházának eszméje a nyitriai kath. körben szülemlett meg.

A *socialis szakosztály* igen figyelemre méltó munkát végzett. Felhangzott a jogos panasz, hogy sokan még mindig mély álomba merültek, holott látják a socialdemokraták romboló munkáját. Saját ellenségeikkel dolgoztatnak, és nem látják, hogy ez által maguk alatt vágják a fát. Ott ül a munkások között dr. Prohászka püspök, ott beszél lelke mélyéből Huszár Károly, ott agítál Geöcze Sarolta, föl-fölhangzik egy-egy munkás panasz szava, mily baj az, mikor sokan a keresztialis eszméket nem tudják, vagy nem akarják megérteni; majd megértik, mikor már későn lesz. Üdvös akciót indítanak a leánykereskedés ellen. Bár csak a szakosztálynak üdvös határozatait meg is szivlelnék.

A *katholikus sajtó munkásai* a katolikus közönség közönyössége és nemtörődése miatt panaszkodnak. Panaszuk jogos, a katolikusok most is szivesebben olvassák a pikkantériás szellemű sajtótermékeket. A kath. sajtó emberei nyomorognak, a vidékről tudósításokat nem igen kapnak, pedig mennyi szellemi tőke van a katolikusokban, egy-egy levél vagy levelező lap megírása, már csak nem megerőltetés, s ez által a kath. sajtót sok oldalává, érdekessé lehetne tenni. Katolikus ember csak katolikus lapot olvasson és ez szól első sorban... a vezető elemnek. Remek beszédek voltak azok, csak ne találjanak süket fülekre.

A *hitoktatók* is szövetséget létesítettek,

érdekeik, a szent ügy és a gyermekek iránti előszeretetük hozta létre e szövetséget, melynek elnöke derek megyésünk, Dr. Dudek János egyetemi tanár lett. E szerencsés választás egymagában is a siker előfeltétele.

A *katholikus iskolaügyet* lelkes beszédben méltatta Dr. Csernoch János, országos képviselő. Veszély fenyegeti ezt a kérdést, ha a püspökök és káptalanok összes javait e célra foglalják le, ez kevés, azért kath. iskolaszövetséget proponál, melyet nagy lelkesedéssel elfogadtak.

Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök mondhatom volt a lelke a kath. nagygyűlésnek. Ahol lelkesíteni, fáradni, tudományos kérdéseket megvilágítani, a keresztény eszmékért küzdeni, a sajtót támogatni, a közgyűlés fényét emelni kellett, ahol a néppártiak hitvallást tettek, ott Prohászka püspök jelen volt. Ahol csak megjelent, már előre zúgott orkánserűen a tapsvihár, percekig tartott míg „Az uri és női divat morálról“ szóló magasztos, költői fordulatokban gazdag beszédét megkezdette, a legnehezebb, legkényesebb témákon könnyen átsiklik, és hallgatóságát magával ragadja. Ezt látni kell, elbeszélni vagy elképzelnéi lehetetlen. Prohászka hallani kell, amint lángeszének szíparkait villogtatja. Beszélt a keresztény socialis szövetség kongresszusán, a katolikus ifjak körének felavató ünnepségén, remek beszédet mondott a Pázmány egyesület gyűlésén, szónokolt a socialis szakosztályban, leghathatósabb beszéde volt a nyilvános gyűlésen, amikor egy uri nő azt mondotta, hogy sok szepet és nagyot hallott Prohászkaról, de hogy hallgatóságát annyira magával ragadja, azt nem hitte volna, — az egy arany ember. Bizony arany ember, egy valódi apostol, akinek a neve ott fog ragyogni Pázmány Péter neve mellett, aki Magyarország hitéletének visszaállítója volt.

Ha a sok lelkesedésnek csak egy kis százaléka is megmarad, nem hiába jöttek össze a magyar katolikusok ezrei, fölébresztették az alvó oroszánt a Regnum Marianum hitéletét. —y.

Ujdonságok.

Egyházi hírek. Ronchetti József, nyitraegyházmegyei alszerpapot Ó Felsege kinevezte a Szent Ágostonról nevezett bécsi felsőbb papnevelő intézet tagjává. Fiatal barátunk a hit-tudományokat a bécsi egyetemen kitűnő sikerrel végezte, mely kilátást nyújt arra, hogy a hittudori fokozatot is hasonló eredménynyel elnyerje. Üdvözljük! — Tarány István, komjáthi segédlelkész az esztergomi főegyházmegyei hatóság Márianosztrára segédlelkésznek helyezte át, Komjáthra pedig Melisek Bernardin récei subsidiárius küldetett segédlelkésznek.

Kinevezés. Cserenyey Jenő, cs. és kir. fogalmazó gyakornok, (néhai Cserenyey Imre fia) a közös legfelsőbb számszéknel Bécsben — mint lapunk egyik ottani barátja írja — kineveztetett számtanácsosi segédé. — A vármegye főispánja a szakolcai járásban működni hivatott borellenőrző bizottság elnökévé dr. Stetina Eleket kinevezte.

Tudorrá avatás. Kaszák Józsefet, ki négy év előtt városunkban végezte középiskolai tanulmányait, f. hó 29-én a budapesti tudományegyetemen „summa cum laude“ bölcsész doktorrá avatták. — Egyetemi tanulmányai alatt a Szent Imre Kollégium tagja volt.

Esküvő. Bartha László, houvéd-főhadnagy mult vasárnap nől vette Craus Márta kisaszszonyt, Craus István birtokos, Nyitra megye volt alispánjának kedves leányát. Az esküvő, mint-hogy reverzalist a jegyesek nem adtak, egész csendben Craus István szalakuszi lakásán ment végbe. Az új párt Antal Gábor komáromi ref. szuperintendens adta egybe. — *Belák Károly*, a nyitriai légszuszgyár hivatalnok, f. hó 22-én esküdt örök hűséget *Jánszky Mici* kisasszonynak a póstyéni róm. kath. templomban. Az esketési szertartást a vőlegény bátyja *Belák József* sekrestye-igazgató végezte, mely alkalommal szép beszédet intézett az ifjú párhoz.

Tanári áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Bereczky Imre*, trencsényi kir. kath. főgymn. rendes tanárt e minőségben — saját kérelmére — az aradi áll. főreáliskolához helyezte át.

Halálozás. Mihályi Gyula, m. kir. kataszteri mérnök f. hó 29-ikén Nyitrán elhunyt. Temetése október hó 1-én lesz Kossuthon.

Tanügyi hírek. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Náhlóvszky Jánosné* okl. tanítónő, *Náhlóvszky János* okl. tanítót a tuzsinaí, *Kiss Aladár* tanítót a bruszói áll. elemi iskolához rendes tanítói minőségben kinevezte.

A nyitrai megyeház átalakítása. A megyeház építési versenytárgyalás, ma szept. 29-én 10 órakor a vármegyei alispán hivatalos helyiségében, a megyeház építési bizottság jelenlétében lett megtartva. Csak két ajánlat érkezett be, és pedig: Mayer Károly és ifj. Tomaschek János nyitrai építész vállalkozók 316.004 korona, Binetter Fülöp szintén nyitrai építész 355.383 korona építési összeggel ajánlkoztak az építkezés kivételére. Az építkezéssel tehát Mayer Károly és ifj. Tomaschek János lesznek megbízva. Örömmel vesszük erről tudomást, mert a nevezettek eddigi építkezéseikkel sok izlés és kiviteli soliditásuknak adták biztosítékát, s így a megye a vállalkozók megbízhatósága dolgában nyugodtan alhatik.

Ünnepelt főszolgabíró. Póstyénfűrdőtől jelentik: Szép tanujelét adta Póstyén és környékének intelligenciája *Czocher Kálmán* póstyénjárású tb. főszolgabíró iránt táplált szeretetének és ragaszkodásának abból az alkalomból, hogy Póstyénből távozna új állását, a privigyei főszolgabírói hivatalát készült átvenni. F. hó 27-én este a főszolgabíróknak vagy 80 tisztelője és barátja, köztük Fodor dr. és Rudnyánszky György orsz. képvis., Machovich főbíró, Bilek őrnagy és többen társasvacsorára gyűltek össze a Rónai nagyszállóban. A felköszöntők sorát Machovich főbíró nyitotta meg, ki szép szavakban méltatta távozó kollégája érdemeit, melyeket nemcsak a közigazgatás, hanem hazánk ezen elsőrangú fordóhelyének fölvirágoztatása körül is szerzett. — Utána Fodor dr. lelkes, hazafias beszédében búcsúzott a jóbaráttól. Nagy tetszést keltett Winter Lajos humoros és talpraesett speeche. — Tüzes, hazafiasságtól áthatott szavakban tolmácsolta Lellei jegyző járásbeli kollégáinak jókívánásait, míg Alexander dr. a vigalmi bizottság nevében ürtette poharát az ünnepeltre. Szellemes töstört mondott *Czocher* főbíró a jelen nem volt hölgyekre. Valér dr. az igazságszótó főbíró el-tette, míg Vajda p. ú. biztos az állami tisztviselőket szeretetét tolmácsolta szép és formás beszédében. Az ünnepelésből a kerület képviselőjének Fodor dr.-nak is bőven jutott része, kit a jelen-voltak tiszteletük, szeretetük és ragaszkodásuk számos jeleivel elhalmoztak.

Haladunk. A polgári házasság 11 éve van behozva hazánkba, és a liberálisok öröme az eredmény nagyszerű. Véglegesen elvált egymástól 1896-ban 387 pár, 1897-ben 672 pár, 1898-ban 1343, 1899-ben 1800, 1900-ban 2904 pár. Beadtak válópórt 1902-ben 4507 házaspár, 1903-ban 4760, 1904-ben 5712, 1905-ben 6517 házaspár. No ugye, haladunk!

A zsolnai katasztrófáról a „Trencsényi Lapok“-ban a következő részleteket olvassuk: Borzalmas szerencsétlenség színhelye volt folyó hó 15-ikén a csak egy éve fennálló zsolnai cellulose-gyár. A jelzett napon reggel 1/2 órakor 13 munkás a nagy, mintegy tizenkét méter mély cellulose-főző katlant apróra szeletelt fadarabokkal töltötte be, amelyekből a cellulose-t készítik. Csiglár József főző-mester megfélekedve a katalanban dolgozó munkásokról, kinyitotta az odavezető gázcsapot. A munkásokon erre iszonyú rémület vett erőt, nagy kétségbeesésükben fel-döntöttek a kivezető letrát, úgy, hogy nem tudtak kiszabadulni. Eközben Csiglár is észrevette irtó-zatos tévedését s gyorsan elzárván a gázcsapot eszeveszetten rohant a katalanhoz és egy köté-lhágsót bocsátott le. De már csak egy munkás-nak volt annyi ereje, hogy belékapaszkodhatott, a többi teljesen elbódult s mire a segítségül hi-vott zsolnai tűzoltóság megérkezett, már csak 11, az irtózatos halálküzdelem következtében borzal-masan eltorzult arcu s vértől borított hullát talált. Egy munkást még életre tudtak kelteni, de a kórházban estére ez is meghalt, úgy hogy a ka-tasztrófnak összesen 12 áldozata van. A szeren-csétleneket hétfőn délután temették el ezekre menő tömeg jelenlétében. A sűrű fölött *Necas József*, a gyár igazgatója tartott bucsubeszédet. Az

életben maradt munkás már fölépült, de az óriási izgalmak következtében megbetegedett. Csiglár József, a szerencsétlenség okozója, maga is súlyos beteg lett úgy, hogy még nem indíthaták meg a vizsgálatot. — A katasztrófa, mely tizenegy munkásnak az életét oltotta ki, most mint lapunknak jelentik, a múlt héten két új áldozatot követelt. Szekerka András 35 éves és Simák József visnyói 17 éves munkás, a kik a gyilkos kengázból a feljők dobott kötélgátsón nagy-nehezen kiszabadultak, iszonyú kínlás után ki-szenvedtek. A mérges kengáz roncsolta össze tü-dejüket, s mint a megejtett boncolás tanui állít-ják, a kénsav erős szaga még a felboncolt hullák bensejében is volt érezhető. Az áldozatok száma így tizenháromra emelkedett. A szerencsétlenségért felelősségre fogják vonni Cziglár József kazán-főzőt, a kit már a trencsényi ügyészséghez be-kisérték.

A csacai esperesi kerület folyó hó 24-én tartotta őszi gyűlését Viszokán. Valóságos ünnep számba ment e nap, a kerületi papságot mintegy száz koszorús leány kísérte a plebániából a templomba, ahol szentség imádás és predikáció volt, majd szent mise következett utána. A con-gregatió különösen két fontos mozzanatot érdekel bennünket. Az egyik határozat az, hogy az esperesi kerület felír a képviselőházhoz a *Congrua* rendezése ügyében, s a felíratot a csacai és nagy-bittsei képviselők révén a képviselőházhoz juttatja, — a másik fontos mozzanata az volt, hogy az esperesi kerület méltányolva azt az erőt, amely a sajtóban rejlik, és átérzve a rossz irányú sajtó romboló hatását, belép a Pázmány egyesület tagjai közé. — Igen helyesen tenné a többi ke-rület is, hogy a Congrua rendezésének vájudó ügyét így valamiképpen evidenciában tartaná, ha már a többi vallás felekezetek megkapják a ki-egészítő összeget, miért részeseülünk mi katholi-kusok ily mostoha elbánásban. Sürgessük jogainkat, mert a késedelemben mindig veszedelem rejlik.

Adomány. Alólirott saját s a vágujfalusi hívek nevében halaköszönetemet fejezem ki nagy-méltóságú Főpásztorunknak azért, hogy az ujon-nan épült iskolánk két tantermének felszerelé-séhez 1110 koronával hozzájárulni kegyeskedett; nemkülönben nagys. Mihálik József egyházmegyei tanfelügyelő úrnak azért, hogy ugyane célra 2 db. fali térképpel és egy földtekével megaján-dekozott. *Frantsik Nándor*, isk. sz. elnök.

Póstyén fűrdőt a lapunkhoz beérkezett utolsó (szept. 19.) közlés szerint 7969 vendég látogatta. Az ismerősök között ott találjuk özv. Krencsey Istvánnét Nyitráról.

Bátorság. Érdekes esetet olvassunk egy német folyóiratban egy francia grófnő bátorságáról. A grófnő jelenlétében elbeszélte valaki, hogy egy általuk ismert úri nő milyen kínos helyzetbe jutott egy alkalommal. Egy este midőn lefeküdt az ágyba, s mikor már a szobalányt aludni küldte, valami gyanus neszt hallott az ablakfelől. Remülten oda néz, és az ablak függönyök alól látott kikandikálni egy pár férficipőt. Az urnő megjéjt, de nem mert zajt csapni, attól tartott, hogy a belopódzott tolvajt vagy merénylőt még inkább felbőszíti, hanem nyugalmat szinlett és elkezdett önmagában hangosan beszélni. Mintha még valami elfelejtett volna, hamarjában felkelt az ágyból magára hányta a legszükségesebb ruhát és azon ürügy alatt, hogy az állítólagos elfelejtett dolgot elhozza, távozott a szobából, míg a merénylő mozdulatlanul az ablak fülkében állott. Mihelyt az urnő a folyosóra jött bezárta kívülről a hálószoza ajtaját, és lármát csapott, mire az összesfutott cselédség a besompolygott merénylőt lefűlelte. Mindazáltal a kiállott izgalomtól a kü-lönben is gyenge idegzetű nő megbetegedett, s ennek következtében meghalt. A fentemlített grófnő, kinek az esetet elbeszéltek, kétségbe vonta a különben történeti tény, és tagadta, hogy va-laki egy tolvajtól annyira megijedhessen, hogy bele haljon. — A társaságban voltak kik tagad-ták a lehetőségét, míg mások állították, hogy bi-zony meg lehet ijedni a halálra is, míg a grófnő a legmakacsabul tagadta. — Mikor a társaság szíjjel oszlott a bator grófnő nyugodni tért, de midőn egyedül maradt a hálószozájában, mégis felizgatta képzeletét az imént elmondott esemény és kissé nyugtalanodni kezdett. Egyszerre, midőn véletlenül oda tekint az ablak felé, a fűg-öny alól két cipőnek a hegyét pillantotta meg. Az elmondott rémjelenet annyira felizgatta idegeit, hogy rémitőt sikoltott és mintegy élettelenül ro-gyott a padlóra. A zajra berohant a cselédség s nagynehezen magához térítették az elájult gróf-

nőt. Midőn bajának oka után tudakozódtak, ő rá-mutatott a még mindig látható cipőpárra mely az ablak függőnye alól részben látható volt. A szobalány odalépett, és mit látott? Urnőjének egy pár cipőjét, melyet a cseléd ott felejtett az ablak mélyedésben.

Zarándoklat Rómába! Az Országos Pázmány-Egyesület nov. hó elején szándékozik az örökvárosba indulni, hogy a katolikus egyház fejének fiui hódolatát bemutassa, az örökváros drága vérel szentelt emlékhelyein lelki épülést nyerjen, munkájára, az igaz ügyért való küzdé-sére ösztönt és új erőt szerezzen. Tisztelettel és bizalommal kérik az olvasót, méltóztassék e zarán-doklatban vagy személyesen részt venni, vagy ha ez lehetetlen volna ez alkalommal, a részvételre olyan másokat buzdítani, akik céljaikkal egyetér-tenek, megjelenésükkel a Szentatya előtt a törek-vésükkel való egyetértést szívvel-leléssel doku-mentálni hajlandók. *A zarándoklatot az egyesület elnöke, dr. Prohászka Ottokár székesfejérvári püs-pök vezeti.* Indulás Budapestről november 4-én este vagy 5-én reggel lesz, ami a gőzhajó indulá-sától függ s még október hó végén tudtára adják az érdekelteknek. Rómába érkezés 6-án s ott ma-radnak 10 dikéig, úgy hogy november 11-én este visszaérkeznek a zarándokok Budapestre. Akik több időt szándékoznak Olaszországban tölteni, jegyük továbbra is érvényes lesz. Az Országos Pázmány-Egyesületet, minthogy valóban zarándok-latot rendez, nem vezetí semmiféle üzleti érdek e vállalkozásban. Ezért a viszonyokhoz képest lehető alacsonyra szabták a részvételi díjat. *Az összes díj száthatvan (160) korona.* Ebben ben-foglalatik a II. osztályu vasuti jegy Fiuméba és vissza, az I. osztályu hajójegy Anconába és visz-sza, a II. osztályu vasuti jegy Anconától Rómába és vissza; a római szállókban való elhelyezés, a kalauzolás díjai, Rómában négy és fél napi teljes ellátás, nevezetesen előkelő szállodai lakás, egy szoba 2—2 személyre, reggeli, délebed és estebéd (olasz szokás szerint ez a főebéd), végül a felvo-nulásához szükséges kocsi bére. *Jelentkezni kell október 15-éig Cziklay Lajos alelnök címén (IV. Ső-utca 8). A jelentkezésnél husz korona előleg kül-dendő. A hátralevő összeg október 25-éig küldendő meg dr. Zellinger Vilmos t. pápai káplán, egyesü-leti pénztárosnak (VI. Érsek-utca 2).* A későbbi jelentkezést nem fogadhatnak el. Az összeg vétele után a bizottság megküldi az általános igazolványt, amelynek alapján Budapestben a szükséges jegyek az illetőnek átadatnak. Ugyanezeknek azonnal elküldik azokat a kedvezményes vasuti jegyeket, amelyekkel Budapestig utazhatnak.

Tüzeset. F. hó 24-ikén éjjeli fél 10 óra-kor Nagysurányban a Bercsényi-utcában, egy kis szalmafedeles ház ismeretlen okból kigyuladt és teljesen leégett. Szerencse, hogy a háztetők a sok esőtől annyira át voltak ázva, hogy a tűz tovább nem terjedhetett; mert különben a nagy szelben az egész Wesselenyi-utca is leégett volna. Az ol-tásban részt vettek az összes szomszédos községek feckendőjükkal. A nsurányi előjáróságot dicséret illeti azért, hogy feckendőjük utolsóinak érkezett a tűzhöz és hogy a tüzet el is oltották addig, mire azt használatba vehették.

A Morva folyó szabályozása, mint lapunknak Szokolcaról jelentik, jövő 1907-ik év-ben megkezdődik. Az ezen ügyben kiküldött szak-bizottság Bécsben teljes megállapodásra jutott, melyet legközelebb az illetékes kormányoknak be-fognak terjeszteni végleges jóváhagyás végett.

Az anyag körfutása. Flammarion, ismert nevű párisi csillagász „Isten a természet-ben“ című művének van egy gyönyörű fejezete a fenti címmel. A szerző leírja az anyagcserét a természetben. Az az éleny-atom, amelyet — úgy mond — ebben a pillanatban belélegzünk, tegnap talán még egy fában volt az erdő szélén; az a könny-atom, mely ott uszkál a párisi járdata-posó kíváncsi szemében, nem régebben tán talán Anglia legszebb leányának ajkait nedvesítette; egy széleny-atom, mely most tudómban élenyülési folyamatnak van alávetve, talán Newton lámpájában égett egykoron stb. — Ezen körfutás jutott szánkba, midőn két nyitrai laptársunk szept. 23. számát olvastuk, hogy „*Mint most értesülnek*“ Póstyénben új iszapfűrdőt létesítenek. E hír eszünkbe juttatja Flammarion előbbi merész kö-vetkeztetéseit. E hirt megírta hosszabb közlemény-ben lapunk szerkesztője még augusztusban a „Nyitramegyei Szemlének.“ A hír felülzsedés miatt kiszorult és csak szept. 2-án jelent meg a Szemlében. Ebből kivonatot csinált az érsekújvári „Kis Magyar Alföld“ és hozta szept. 9-én. — Ebből kiillózza egy barsi újság és változatlanul

hozta a jövő vasárnap szept. 16-án. — Egy hét múlva pedig tehát szept. 23-án legnagyobb meglepetésünkre, a barsi lapból átvették nyitrai lap-társaink ugyancsak változatlanul „mint most értesülünk“ megjegyzéssel. Pedig értesülhettek volna arról nem most, hanem már három héttel ezelőtt és nem Barsból hanem Nyitráról. Ugy van, csak várni kell, a hír is olyan mint a kvargli, annál értékesebb minél tovább fekszik. — Egyébként, ne keseredjenek el e miatt t. laptársaink. Megesett már velünk külön dolog. Egyszer egy nyitramegyei hírt átvettünk egy budapesti napilapból. Jövő heten pedig ugyanazon napilap kioldozta a „Nyitramegyei Szemle“-ből a saját híret, melyet mi előző heten tőle vettünk át. Ilyen az anyag körfutása.

Szarvasmarha díjazás. A „Nyitramegyei Gazdasági Egyesület“ a földművelésügyi ministerium támogatásával f. hó 22-én Nagybossányban tehén és üsző díjazást rendezett. A több mint egy heti állandó esőzés miatt csak kevés gazda vett részt marhájával a díjazásban. De tekintve azt, hogy csak berni vagy siemethali fajmarha részesülhetett jutalomban, az eredmény kielégítőnek mondható, mert a kevés közt is igen szép és megfelelő számú példányt lehetett választani. Ez alkalommal a következő tenyésztők vettek el a jutalmat: (Tehénre): Számela István Nedanóc; Gasparik Mária Práznóc; Korecz Balázs N.-Bossány; Korecz Ádám N.-Bossány; Oláh János Béli; Puchovszky József Chinorán; Korecz János N.-Bossány; özv. Puchovszky Julia Chinorán; Stevicza J. Livina. — Kitüntető oklevelet: a Nagybossányi uradalom és Korecz Ádám N.-Bossány. — Üszőre jutalmat nyertek: Minarovic György Bossány; Doszudil Ferenc Szkaacsán; Puchovszky Julia Chinorán; Korecz Balázs Bossány; Halmo János Bossány; Mikulás István Práznóc; Michalka P. Szkaacsán; Duris Ignác Szkaacsán; Dvones A. Béli. — Kitüntető oklevelet: Wohlstein I., Kmotorka J. és Doszudil Ferenc. — Jövőre ezen buzditó díjazást egyúttal vásárral kötik össze, s így remélhető, hogy az érdeklődést s vele a marhatenyésztés intenzívását sikerül majd fokozni.

Lapunk vidéki olvasóit tisztelettel kérjük, legyenek szivesek egy levelező lapon értesíteni, melyek azon községek vidékükön (Nyitramegyében) hol a nők áttört himzésű kézi munkával keresik kenyerüket. Egyik olvasónk, ki az áttört (lyukasított) himzés termékeit külföldre szállítja, a nép saját érdekében kéri a községek megnevezését.

Kossuth-rumnak nincsen párja, magyar issza, magyar gyártja. Eredeti 1 literes, 1/2 és 1/4 literes palackokban kizárólag kapható: Boxhorn Vilmos urnál Nyitrán. 1—3.

A közönség köréből.

Tekintetes Szerkesztő Úr!

A Nyitramegyei Ellenőr f. hó 20-iki számában „Ki a hamisító? — Közbirtokosság botránya“ — címen, Dr. Thuróczy Károly ur volt közbirtokossági elnök bemondására való hivatkozással, a közbirtokosság f. évi július hó 1-én megtartott rendes közgyűlésnek egybehívását, s így a közgyűlés határozatainak érvényét erős kritika tárgyává teszi, s a nála megszokott sensatiót hajhászó módon és irállyal feltűnést keltő eseménynyé fújja fel.

Megvagyunk ugyan győződve arról, hogy az érdekeltség a közbirtokosság vezetősége iránt teljes bizalommal viseltetik és eljárása korrektségében a Nyitram. Ellenőr kirohanásai dacára sem kételkedik.

Szándékunk volt az Ellenőr cikkeit érdemük szerint honorálva egyszerűen figyelemre nem méltatni; de mivel Dr. Thuróczy Károly ur az Ellenőr szept. 27-diki számában nyilatkozva gyanus színekben tünteti elő a közbirtokosság vezetőségének eljárását azon határozott kijelentésekkel, hogy a kérdéses meghívót alá nem írta, — és a közgyűlés tárgysorozatáról tudomása nem volt; kötelességünknek tartjuk a közönséget megnyugtatóni az iránt, hogy eljárásunk az ezidei rendes közgyűlés egybehívása körül teljesen szabályszerű és az előző évek eljárásának megfelelő volt; minek igazolásául szolgáljanak a következő tények:

1. A közbirtokosság szabályzatának 9. §-a értelmében „Minden évben — az év első felében — egy rendes közgyűlés tartandó.“ — Ezen oknál fogva, a közgyűlést Dr. Thuróczy ur felépüléseig elhalasztani nem lehetett.

2. A szabályzat 24. §-a szerint az elnök „összehívja a rendes és rendkívüli közgyűléseket“,

s így a közgyűlés másnak, mint Dr. Thuróczy-nak neve alatt, összehívható nem volt, azért

3. Juhász Sándor közbirtokossági felügyelő június hóban levélel fordult Dr. Thuróczy Károly volt közbirtokossági elnökhöz, — ki azon időben, saját állítása szerint, „nagyon súlyos beteg volt“ — hogy a közgyűlési meghívó kibocsátásához beleegyezését adva, értesítse: részt fog-e a július hó 1-én tartandó rendes közgyűlésen mint elnök vehetni, vagy sem? hogy utóbbi esetben helyettes elnök kiküldése iránt intézkedhessen.

4. Dr. Thuróczy Károly, János fia által megüzente Juhász Sándornak, hogy ő a közgyűlésen betegsége miatt nem fog megjelenni, s hogy a közgyűlés egybehívása iránt intézkedjenek.

5. Ennek alapján a választmány, a közgyűlési egybehívó kibocsátását elrendelte és a szabályzat 23. §-ának 7. pontja értelmében a közgyűlés tárgysorozatát — mint erre egyedül illetékes — megállapította; a melynek 4. pontja alatt, az elnök, a tisztségelők és a választmánynak 3 évre való megválasztása — a szabályzat 10. §. 5. pontja értelmében — lett felvéve; mert a régiéket megbízatása már lejárt.

6. Az így szabályszerűen megállapított tárgysorozat, a közbirtokosság jegyzőjének lett kiadva oly meghagyással, hogy a meghívót megfogalmazva, azt a szabályoknak megfelelően, egy helyi lapban tegye közzé és azonkívül kinyomatva, minden közbirtokosnak küldje meg.

7. A jegyző a meghívót az eddigi szokás szerint megfogalmazta, s azt a fenti 4 pontban jelzett hozzájárulás alapján dr. Thuróczy Károly elnöknek, — mint a szabályzat értelmében, a közgyűlés egybehívására egyedül jogosítottnak nevében kibocsátva kinyomatva, miként ez az előző években is történt; mert az ezelőtt nyomtatásban kiadványozott és a lapokban hirdettet meghívók, — dacára annak, hogy dr. Thuróczy Károly elnök neve alatt jelentek meg, ő általa tényleg soha sem lettek alá írva, s így ez idén sem tértünk el, dr. Thuróczy Károly elnökségének 6 évi tartama alatti gyakorlattól.

8. Egy ily nyomtatott és a teljes tárgy sorozatot tartalmazó, meghívót, postán kézbesítve minden egyes közbirtokos, s így dr. Thuróczy Károly ur is kapott.

Végül kiemeljük, hogy a közgyűlés első ízben csak úgy határozatképes, ha azon legalább 80 szavazatot képviselő közbirtokos van jelen. Ezen fenti közgyűlésen pedig tényleg 83³/₄ szavazat vett részt, s így határozat képtességéhez szó sem férhet.

Kelt Nyitrán, a nyitra-alvárosi közbirtokosság választmányának 1906. évi szeptember hó 28-án tartott ülésében.

Bieliczky Elek,
közbirtokossági jegyző.

Mérey Lajos,
közbirtokossági elnök.

CSARNOK

Egy főbenjáró per Nyitravármegyében.

1561—1564.

A családi okmánytárban őrzött okiratok nyomán közli:

Reviczky Bertalan.

(Folytatás.)

Ezeket hallva, az alperesek Patvaróczy Mihály, Péter és Bossnyák Ambrus ügyvédje, Kisapponyi Miklós litteratus, azok megbízásából felkelvén a törvényszék színe előtt, ily módon válaszolt vissza: hogy a nevezett Kürthy Pál a múlt esztendőben ez alpereseket azon kifogással, hogy ők bizonyos Majerszka nevű pusztáján irtásokat végeztek, a királyi ítélő szék elé idézteté és perele; ennek bizonyosságául elő is mutatott Báthory András királyi Curia birájának, 1559. évi „Laetare“ vasárnap utáni hétfőn Kaplath helységben kelt és az esztergomi káptalan által hitelesített, idéző parancsát, melyben Kürthy Pálnak azon panasza is foglaltatik, mely szerint nemes Pathvaróczy Mihály és Péter, sőt ezek atyja néhai nemes Patvaróczy Miklós nagyon sokat irtattak az ő Nyitravármegyében fekvő Majerszka pusztája berkei és cserjéseiben, ennek nagy része ki is lett irtva, és ebből négy kaszáló területet erőszakkal maguk számára elfoglaltak és Patvaróczy birtokukhoz és határához csatolták. — Ezen idéző parancs folytán Kürthy Pál idézteté is Patvaróczy Miklóst, Mihályt és

Pétert az esztergomi káptalan által a királyi ítélőszék elé.

De emez idézést Kürthy Pál nem is véve tekintetbe, még a rendes per felvétele előtt, fegyveres kézzel, használva erőszakot a panaszlottak Patvaróczon fekvő birtokuk területére rontott és ott a rétet törvényes tilalmuk ellenére kaszáltatni merészkedett.

Ennélfogva a mit az alperesek véghez vittek, azt jószáguk és birtoklási jogaik valamint saját területük védelme miatt cselekedték. Az alperesek ügyvédje képes ezen állítását a Patvarócz szomszédjai és határosainak igazságon alapuló vallomásaival is igazolni.

Ezek után előterjeszté Bossányi György szolgabíró azon hit alatti tanu vallomásokat, melyeket Patvaróczy Mihály Péter és Bossnyák Ambrus kérelmére összegyűjtött. Ezen papírra fölirt tanuvallomásokat a törvényszék elé terjeszté, melyek következőket tartalmaznak:

1. Tekintetes Pesthy Péter, a császár őfelsége harmincadosa Vágújhelyen, eskü alatt vallotta: hogy Patvaróczy Mihály sz. Margit-napja előtti pénteken személyesen jelent meg a tanu házában és ottan tiltakozott Kürthy Pál ellen, ki erőszakkal kaszáltatta rétyjét; egyszerűen azt mondá: ha megvédhetem jószágomat, akkor jó lesz, ha pedig megölnének, mindenki tudni fogja, hogy birtokaim védelmezése miatt haltam meg.

2. Nemes Wyczen Mossóczyról és Margit asszony, Mossóczy Benedek neje, azonkívül providus Bakews György és Preposkowych András, eskü alatt vallották: hogy azon rétek, hol a nemes Patvaróczyak és néhai Kürthy Pál között a harc folyt, mindenesetre Patvarócz birtokához tartoznak.

3. Providus Sebesthanowych János, Sebesthanowych György, Sebesthan Ádám, Czykell András, Pisthel Vince és Sebesthan Miklós, Bathory úr és özvegy Perstensky (Pernstein) asszony Lúkán tartózkodó jobbágjai eskü alatt vallották: miszerint tudják, hogy azon rétek, hol Kürthy Pál meg lett ölve, mindig Patvaróchoz tartoztak és azokat ezek használták is.

4. Nemes Csongraczky János Brunóceról eskü alatt vallja: van arról tudomása, hogy azon rétek, hol a két ellenfél közötti harc folyt, mindig és ősidőtől fogva Patvaróchoz tartoztak, mert ezen réteket a patvaróci parasztok irtották.

5. Nemes Katalin asszony, Csongraczky János neje, eskü alatt vallja, hogy bizonyos Kucharowych Lukácstól, ki ezen réteken meg lett ölve, hallotta, hogy a Patvaróczyak e rétről két szekerre való szénát ingyen hordtak be; hová mentek a többit kaszálni és honnan hozták be, azt csak az Isten tudja.

6. Providus Mathusowyk Tamás, Walathkowsch Márton, Blaskowsch Balás, Blahowsch János, Brunócon tartózkodó Árokháty Péter jobbágjai eskü alatt vallották: miszerint arról van tudomásuk, hogy azon rétek, hol a harc folyt, mindig Patvaróchoz tartoztak egészen „Hracho“ nevű sövényig. Ezenkívül ugyanazon tanuk azt is látták, hogy azon réteken, hol a harc végződött, Kürthy Pál, Boryw János és Kereskényi Miklós-szal fegyveres kézzel és puskákkal végigment, és parasztjaival e réteken egyhuzamban indult.

(Folyt. köv.)

Telefon.

Holicsi. Az illető előkelő állású urnak nem kell a „Ny. Szemlét“ külön megküldeni, mert az 14 év óta állandóan járhatja. Még mikor lapszerkesztő volt, dacára hogy csere viszonyban voltunk, még külön fizetett elő saját címére; sőt még írt is bele.

Péteri. Csak ne csúfolódjék a nyitrai tótokkal, mert maguknak több tótjuk van Pestvármegyében — a budapestieket nem is számítva — mint az ország „legtótosabb“ vármegyének Turócnak. Nézze meg csak a legutolsó népszámlálást. — A beküldött közlemény csak az önkövidéken bir jelentőséggel. Üdvözet a másikk pöstyéni ismerősnek is!

P. P. Bpest. Önnek csak részben van igaza; a kadenciát megküldjük magán levélben.

„Zászlónk“ szerk. Bpest. A kérdéses közlemény már egy hónap óta jelenik meg lapunk tárcájában. A tudakozódásban szóról szóra idéznek lapunkból, és nem vették észre a tárcát. Egyébként intézkedtünk, hogy a jeles rajz külön lenyomatban is napvilágot lásson.

Kiadó lakás! **Zoárd-utca 6. sz. alatti házban egy Souterén lakás, mely 3 szoba, azonnal egy kamra és padlásból áll, kiadó.**

Bővebb értesítést ad Huszár J. könyvkereskedő.

Legmegbízhatóbb cég!!

SULGÁN ANDRÁS

cipész

a nyitrai 14. honvéd-gyalogezred tisztikari szállító **Nyitrán, Megyeház-utca 10.**

Készít mindennemű cipőket a legjobb anyagból a legegészségesebb kivitelben

ortopédiai rendszer szerint.

Továbbá készít tisztí lovaglósizmat mérték után a legelőnyösebb feltételek mellett.

Gyors és pontos kiszolgálás!

Az 1896-iki ezredéves, az 1897-iki és az 1900. párisi világiállításon kitüntetve.

Legfinomabb hegyi ojtvány-csemege-szőlőt,

francia fajokban, édes és zamatos.

5 kilós kosarakban gondosan csomagolva minden posta-állomásra mérsékelt áron szállítok, valamint üres szőlőkosarak is nálam beszerezhetők.

Pécs Ede szőlőbirtokos és fűszerkereskedő **NYITRÁN.**

Alapított 1869-ben.

Nyitrai Népbank mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat, betéti könyvecskéket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előleget ad arany- és ezüstneműekre, sorsjegyek, részvények- és másnemű értékpapírokra; elad és vesz mindennemű értékpapírt napi árfolyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

Az igazgatóság.

Székháza Városháztér 3. sz.

Értesítés

takarékos háziasszonyoknak!!

Alant jegyzett cég egy új fajta első minőségű email-főzőedénynek az egyedárusítását bírja,

amelynek tartósságáért annyira szavatol,

hogy minden egyes darabot, legyen az fazék, serpenyő, pecsenyesütő, tejfőző, stb. stb.,

melynek belső máza a főzésnél lepattog vagy leválik.

dijtalanul és minden szó nélkül a bizonyos edényre átcseréli.

Kérünk egy próbát tenni! Kérünk egy próbát tenni!

Neumann Jónás fiai

Nyitra, Mária-utca 8. sz.

Mind hiába a sok hű-hó!

Azért a divatárúkhöz **KNOPF SALAMON** értő közönség csakis

Nyitrán. Kalmár-utca 9. szám alatti női és férfi divatárúházában

vásárolhat egyedül a legjutányosabb árakért szép és jó minőségű árukat.

Remek szép női- és férfi ruhaszövetek, kész férfi és gyermek-öltönyök, vásznak, sifonok, ágyneműek, ágyterítő, függönyök, szőnyegek, lőtakarók, stb. nagy választékban.

A legújabb divatú női- és gyermek-kabátok

a legszolidabb árakért csakis **KNOPF SALAMON**

Nyitrán, Kalmár-utca 9-ik szám alatti üzletében kaphatók.

Minden cikkben állandó nagy raktár!!

HIRDETMÉNYEK a „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ részére jutányos áron felvételnek.

||Részletfizetésre||

Órákat és szerszámokat

arany és ezüstből 3 koronától felfelé való havi részletfizetés ellenében küld mindenkinek a Mendl-féle óraszálító ház, Bécs, IX./1., Porcellangasse 25. Árjegyzékét postabélyeg előre bekló-dése mellett mindenki kaphat.

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát, — valamint **férfiszabó-műhelyét,**

melyben úgy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, ugymint téli és nyári öltözeteket, felöltőket, reverendákat, címá-dákat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

VEREBÉLY GÉZA

női- és uri-divat áruháza **Nyitrán, Vármegye-u. 16.**

Ajánlja az őszi és téli évadra a legújabb honi és külföldi női kosztüm és ruhakelme különlegességeit, legdivatosabb selymeit. Női és férfi fehérnemű, vászon- és asztalneműekben a cég csak megbízható gyártmányokat hoz forgalomba. Szőnyegek és függönyök nagy választékban. Legdivatosabb magyar gyártmányú férfi-kalapok, továbbá nyakkendő ujdonságok feltűnő olcsó áron. — Kész kelme, posztó és selyem bluzok, olcsó pongyolák, alsó szoknyák és aljak. **Angol kosztümök és francia ruhák elkészítését a cég legdivatosabb kivitelben a legjutányosabb árak mellett vállalja. Szigoruan szabott árak!** ←+→ **Szigoruan szabott árak!**

Guttman Sámuel
NYITRA,
Tóth Vilmos-u. 10. sz.

Ajánlja minden idényre
dúsan felszerelt **kész**

férfi-, fiu- és
gyermekruha-
raktárát

Szigorúan szabott,
de jutányos árak !!

Szigorúan szabott,
de jutányos árak !!

ahol szigorúan sza-
bott, de a legjutányo-
sabb áron szolgáltatik ki
a tisztelt vevőközönség.

Guttman Sámuel
NYITRA,
Tóth Vilmos-u. 10. sz.

906/IV. 1 52.

FODRÁSZ-ÜZLET ÁTHELYEZÉS!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására
hozni, hogy Nyitrán, Tóth Vilmos utca 15. sz. alatt lévő több
éve fennálló és jó hírnévnek örvendő, hygienikusan berendezett

F DISZES URI- ÉS NŐI- FODRÁSZ-ÜZLETET

Tóth Vilmos utca 11-ik számú házba (a Főtőzsdével szemben)
helyeztem át.

Végzek és raktáron tartok mindennemű e szakmába vágó
uri- és női-hajmunkát, úgymint hajbetétet, frizeteket, fru-
rukát, egész és fél parókákat, hajfonatokat, minden szín-
ben; továbbá női fésülést, haj- és szakállfestést, úgyszintén
tyúkszemvágást jutányos áron.

Veszek vágott és kifésült hajat.
Előfizetéseket üzleten kívül is elfogadok.

Kihullt hajból fonatokat és egyéb hajmunkát legolcsóbban készítek.
Vidéki megrendeléseket pontosan, a beküldött minta szerint,
lelkismeretesen utánvét mellett eszközök.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, maradok

kiváló tisztelettel **Gombárik István,**
borbély, uri- és női-fodrász.

6-10

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti káinitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24%
kénsavas káli tartalommal, *** ** *

Stassfurti káitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76%
kénsavas káli tartalommal, *** ** *

KOVASAVAS KÁLIT (dohánytrágyázásra) továbbá

mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül

Rézgálicot (98-99%) elismert kitünő minőségben legolcsóbban
szállit a

„HUNGÁRIA“ mütrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.